

NMT

Forum

Jens Chr Hauge's omtale av «Altmark»-affæren i NMT nr 5/90

Herr redaktør:

I avsnittet «Altmark» er følgende i strid med de faktiske forhold:

«*Etter en relativt overfladisk undersøkelse av norske myndigheter i Bergen fikk «Altmark» lov til å seile i norsk territorialfarvann og gjennom den ytre krigshavn i Bergen.*

De faktiske forhold var i korthet følgende.

Det britiske Admiralitet hadde kunngjort at det tyske hjelpeskippet «Altmark» var fra Atlanterhavet underveis til Tyskland med 300 britiske fanger ombord. Denne kunngjøring var inntatt i Aftenposten.

Hvis «Altmark» som inn i norsk territorialfarvann, hadde «*de norske myndigheter i Bergen*», d v s Sjefen for 2. Sjøforsvarsdistrikt den oppgave å hindre skipet i å passere gjennom det farvann som var kunngjort som Bergens Krigshavn, hvilket var det innen-skjærs farvann fra Sognesjøen til Korsfjorden.

I regjeringens nøytralitetserklæring var det kunngjort at krigshavnen kunne befares av krigsførende makters handelsskip i dagslys, men ikke i mørke. *Krigsskip*, ikke i det hele tatt. Noen tredje kategori, altså skip med både krigs- og handelsskips rettigheter finnes ikke.

Når krigførende landskip kom inn i norsk territorialfarvann i den hensikt å bruke norsk farvann til trygg gjennomfart, måtte våre sjømilitære myndigheter skaffe seg sikkert kjennskap til om det var handelsskip eller krigsskip. Hvis skipet så ønsket handelsskips rettigheter, måtte det inspiseres. Skulle det motsette seg inspeksjon, måtte det nødvendigvis bli behandlet som krigsskip, og ikke gis adgang til krigshavnspassasje, altså utvises.

Angående «Altmark» var saken klar. Da rapporten var mottatt om at skipet var kommet inn i norsk territorialfarvann ved Halten og utga seg for å være handelsskip, ble den behandlet i stabsmøtet hvor admiralen, C. Tank-Nielsen, – med full tilslutning fra sine offiserer, bestemte at stabssjefen, kaptein T Stamsø, skulle settes ombord og forlange *inspeksjon*. Til dette ble jageren «Garn» som lå ved Marineholmen benyttet, og admiralen bestemte seg for selv å bli med. Skulle inspeksjonen – som ventet – bli nektet, måtte «Altmark» utvises fra norsk territorium.

«Altmark» ble møtt i Hjeltefjorden. Den ble stoppet, og stabssjefen ble satt om bord. Han ble av skipets kaptein mottatt med et ekte eller tilgjort hysterisk raseri.

Han sa: «Dette er et statsskip, og

statsskip kan ikke inspiseres». Dette ble av stabssjefen møtt med taushet, og da denne komedien ikke ga noe resultat, sa kapteinen: «Ich gehe aus!»

Dermed var saken klar, og kapteinen fikk beskjed om at han ville bli holdt innenskjærs til det ble mørkt. Det var nemlig mange britiske orlogsskip i havet utenfor, og det kunne være fare for aksjoner på nøytralt territorium hvis seilasen ut skulle foregå i dagslys.

Mens dette foregikk var mineleggeren «Olav Trygvasson» kommet til, og admiralen ga dens sjef ordre om å bli liggende som vaktfartøy ved «Altmark» inntil det ble mørkt, og da føre den ut. Dermed skulle saken være i orden, og rapport ble sendt til Kommanderende Admiral, først pr radio, og ved ankomst Bergen et utførlig skriv som ble opplest pr telefon til admiralstaben.

Men så kom Kommanderende Admirals reaksjon:

«*Lå fartøyet passere i dets egenskap av statsskip. Eskorte*».

Så ble gjort. En ordre fra høyeste myndighet må utføres, og veien gikk nå videre til Jøssingfjorden o s v,

Kommandør T. Stamsøe, Horten

ALT FRA EN LEVERANDØR

KONTORREKVISITA – DATAREKVISITA – KOPIPAPIR –
TØRKEPAPIR – HELSEARTIKLER – EMBALLASJE
RENHOLDSARTIKLER – TAPE
SERVERING/ENGANGS M.M.

RING!

TRONDHEIM 07-91 69 00
Bodø 081-83 510

MASKE

JULIUS MASKE AS

P.b. 3068, 7002 Trondheim Tlf. 07 91 69 00
Avt. Bodø P.b. 1653, 8010 Bodø Tlf. 081 83 510